

COMUNICACIÓ D'ACTUACIONS MUNICIPALS I MALALTIES AMBIENTALS

Jornada de Tòxics i Salut, CAPS, 17/12/2016, Anna M. Font i Coll

L'*Informe de Salut 2014*(*), -l'últim publicat pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya- defineix l'*entorn* com "un conjunt d'influències físiques, químiques i biològiques que interaccionen amb les persones", i afegeix que "a Europa, els factors ambientals es consideren el determinant més important de les malalties, i s'estima que són responsables de gairebé el 20% de les morts d'aquest territori".

Diversos *factors ambientals* presents a l'*entorn* estan implicats en l'aparició i evolució de la Sensibilitat Química Múltiple (SQM), l'Electrohipersensibilitat (EHS), la Fibromiàlgia, la Síndrome de Fatiga Crònica, i també en l'asma i altres malalties pulmonars, endocrines, dermatològiques, neurològiques, cardiovasculars, immunodeficiències, càncer...

En la **SQM** i l'**EHS**, la recomanació mèdica unànime consisteix a evitar la reexposició als desencadenants inicials i als disparadors de símptomes, així com l'exposició a altres agents potencialment nocius.

Per reduir les exposicions ambientals en l'àmbit domèstic, cal conèixer quins són els agents físics, químics i biològics nocius i on es troben, i optar per les alternatives més sanes disponibles. En canvi, per reduir exposicions a algunes actuacions municipals i poder aplicar mesures de prevenció i protecció de la salut, a més a més d'identificar els agents contaminants, cal conèixer els focus d'emissions i el calendari d'actuacions ambientals.

Respecte als **focus d'emissions ambientals químiques i físiques**, l'Administració ja ofereix informació rellevant per a la ciutadania. A Barcelona ciutat, per exemple, disposem del calendari de Tractaments Fitosanitaris a la Vegetació, l'Índex de Qualitat de l'Aire, el Mapa Estratègic de Sorolls, el Servei d'Informació d'Obres, el Plànol d'ubicació de Benzineres o el de Punts Wifi. Podem consultar també el Mapa de Cobertura Mòbil de la Generalitat de Catalunya i el Mapa Localitzador d'Antenes de Telefonía Mòbil del Ministeri d'Indústria. Totes aquestes informacions són de gran interès per a persones amb malalties ambientals.

En aquests moments, 14 poblacions ubicades al Barcelonès, Gironès, La Selva, Osona, Vallès Occidental i Vallès Oriental compten amb una secció específica en el web municipal per informar a la ciutadania de les **actuacions fitosanitàries** previstes en la vegetació pública, i en algun cas també privada. Altres ajuntaments que no compten amb aquesta secció, publiquen notícies sobre alguns o tots els tractaments fitosanitaris en el seu web. Per a persones amb SQM i EHS, i per a la ciutadania en general, és important conèixer amb antelació les aplicacions d'herbicides, insecticides, fungicides... no només a carrers, parcs i jardins, sinó també a patis de guarderies, escoles, instituts, campus universitaris, biblioteques, centres de salut, mercats municipals, centres cívics, locals socials, centres de dia, geriàtrics, menjadors socials, camps esportius, piscines, línies ferroviàries, cementiris...

En l'àmbit dels **biocides**, aquest col·lectiu i la ciutadania en general podria evitar altres exposicions si tingués coneixement anticipat de les actuacions de control de plagues en dependències municipals, edificis i espais públics, en la xarxa de clavegueram, així com del calendari de neteges i desinfecció dels cotenidors municipals d'escombraries i papereres, de desinfecció de pipicans o àrees d'esbarjo per a gossos, les actuacions de pintura i envernissat del mobiliari urbà, asfaltat i pintura vial, i les de neteja i desinfecció, desinsectació i desratització dels transports públics i dels túnels... En definitiva, conèixer aquestes i altres fonts d'exposició potencial permetria prendre mesures de precaució i millorar la salut ciutadana.

Respecte als **agents físics**, seria molt beneficiós disposar d'un registre o mapa de picoantenes presents en la via pública, tant públiques com privades.

La informació de caràcter ambiental és d'accés públic, tal com estableixen el Conveni d'Aarhus i la Llei, de 18 de juliol, per la que es regulen els drets d'accés a a informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient. Per tant, si no està disponible in situ o a la pàgina web, qualsevol persona la pot sol·licitar a les autoritats competents. Respecte als tractaments fitosanitaris i controls de plagues, cal demanar el lloc, la data, horari i objecte d'actuació, la durada, el tipus de productes utilitzats, recomanacions i telèfon o altre via de contacte per emergències o consultes.

Cal tenir en compte que en algunes poblacions, la **gestió de la vegetació pública** és compartida. A Barcelona ciutat, per exemple, és gestionada per l'Ajuntament, la Diputació, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola... I sovint agrupacions d'industrials constitueixen ens autònoms que gestionen, entre altres, els tractaments fitosanitaris dins del perímetre del polígon industrial.

La cerca d'informació sobre les actuacions públiques que poden repercutir en la salut de persones amb malalties ambientals és una tasca feixuga, ja que està desagregada, no sempre és fàcil de trobar, i cal adreçar-se a cada organisme gestor per separat.

Donada la importància dels factors ambientals en la salut humana, és molt important que organismes gestors informin la ciutadania a través de diferents canals (in situ, electrònics, telefònics...) i que tinguin en compte altres vies inclusives per a persones amb EHS o sense accés a les noves tecnologies, invidents, no residents a la població on es fa l'actuació, estrangeres i desconexades de la llengua o analfabetes...

Cada vegada més ajuntaments i organismes públics es sensibilitzen sobre la importància de donar a conèixer la planificació de les actuacions de caràcter ambiental. Esperem que vagin a més...

(*) Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. (Desembre 2015). Informe de Salut 2014. Recuperat de http://salutweb.gencat.cat/web/.content/home/el_departament/pla_de_salut/documents/arxius/informe_de_salut_2014.pdf